

JELENA ŠIMUNEC-MUHEK TURDIU
– PRVI HRVATSKI KLINIČKI PSIHOLOG*

Dalibor Karlović

Klinika za psihijatriju, KBC Sestre milosrdnice
Vinogradska cesta 29, 10000 Zagreb
dalibor.karlovic@gmail.com

Krunoslav Matešić

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb
(u mirovini)
kmatesic@ffzg.hr

Sažetak

Prof. dr. Josip Glaser, koji je specijalizirao psihijatriju kod Eugena Bleulera i neurologiju kod Constantina von Monakowa dok je vodio Neuropsihijatrijski odjel KBC-a Sestre milosrdnice u Zagrebu, osim liječnika i drugog medicinskog osoblja zaposlio je i Jelu Muhek Šimunec (Jelenu Šimunec-Turdiu), prvu kliničku psihologinju u zdravstvu u Republici Hrvatskoj, a i šire, i među prvima u Europi.

Dr. sc. Jelena Šimunec-Muhek Turdiu bila je zaposlena u Službi za kliničku psihologiju današnjeg KBC-a Sestre milosrdnice od 1949., gdje je radila do 1963. Nakon toga, sve do umirovljenja 1981., radila je kao klinički neuropsiholog u Klinici za neurologiju i psihijatriju KBC-a Rebro.

U arhivi Odjela za psihijatriju KBC-a Sestre milosrdnice sačuvani su neki testovi kao i popis psihodijagnostičkih sredstava koje je upotrebljavala u svom radu. U članku se daju leksički podaci o upotrijebljenim testovima.

Na Odsjeku za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu prva Katedra za socijalnu i kliničku psihologiju pokrenuta je 1956. Nastavu je držao prof. dr. Rudi Supek da bi od 1960. ta katedra postala samo Katedrom za socijalnu psihologiju. Praksa je očito išla ispred fakultetskog obrazovanja jer je samostalna Katedra za kliničku psihologiju u istom Odsjeku osnovana tek 1972.

Ključne riječi: povijest kliničke psihologije u Republici Hrvatskoj, Jelena Šimunec-Muhek Turdiu, Josip Glaser, povijest neuropsihologije u Republici Hrvatskoj

---

* Priopćenje podnijeto na 26. godišnjoj konferenciji hrvatskih psihologa u Sv. Martinu na Muri, 7.-10. 11. 2018.

UVODNA NAPOMENA

Klinička psihologija koja je danas vrlo razvijeno područje primijenjene psihologije u Republici Hrvatskoj sustavno je pokrenuta prije točno sedamdeset godina. U članku se donosi kratko podsjećanje na profesionalnu djelatnost dr. sc. Jelene Šimunec-Muhek Turdiu, koja je bila naš prvi klinički psiholog ne samo u kliničko psihološkoj praksi nego je poslije postala i naš prvi neuropsiholog i uglavnom je kao takva upamćena kod mlađih kolegica i kolega.

Prva Služba za kliničku psihologiju Republici Hrvatskoj osnovana je 1949. godine rješenjem Ministarstva narodnog zdravlja Narodne Republike Hrvatske o postavljenju psihologa u današnjem KBC-u Sestre milosrdnice. Tim rješenjem službeno započinje klinička psihologija u Republici Hrvatskoj i u zdravstvenom sustavu se zapošljava prvi psiholog. U to je vrijeme predstojnik Neurološko-psihijatrijskog odjela bio prof. dr. Josip Glaser (1897.-1963.), ujedno i osnivač moderne neuropsihijatrije u KBC-u Sestre milosrdnice. Pretisak 'Opće psihopatologije' (Glaser, 2017) dopunjen je opširnim prikazom Glaserova života i rada (Karlović, 2017), pa se ovdje daje samo sažetak.

Djelovanje Josipa Glasera

Neuropsihijatar Josip Glaser rođen je u Zagrebu iako je upisan u krsnim knjigama u Petrinji, gdje mu je otac, također Josip (1842.-1920.), radio kao srednjoškolski

Slika 1. Josip Glaser

Copyright © KBC Sestre milosrdnice. Objavljeno uz dopuštenje.

ski profesor pedagogije. Josip Glaser, mlađi, nakon završenog studija medicine u Zagrebu i završetka liječničkog staža u Bolnici sestara milosrdnica u Vinogradskoj ulici odlazi na specijalističko usavršavanje u Zürich, u bolnicu Burgholzli. Mentori tijekom specijalizacije bili su mu Eugen Bleuler (1857.-1938.) i Constantin von Monakow (1853.-1930.). Bleuler je bio vodeći psihijatar onog doba, definirao je shizofreniju, uveo termine shizofreno mišljenje, autizam, ambivalencija, otvorio je prvi odjel za liječenje ovisnika o alkoholu, uveo psihologiju i psihodinamiku u kliniku itd. Drugi mentor, Constantin von Monakow kao istaknuti neurolog onog doba opisao je Monakowljevu bolest, prikazao lateralnu kuneatnu jezgru i rubrospinalni fascikulus i prvi upotrijebio termin biologijska psihijatrija itd. Nakon kraćeg rada u Zürichu 1931. Josip Glaser natječe se za mjesto predstojnika Neuropsihijatrijske klinike Medicinskog fakulteta u Zagrebu. To mjesto ne dobiva unatoč bitno boljem obrazovanju i znanstvenom radu pa se zapošljava kao voditelj Odjela za psihijatriju Banovinske bolnice u Šibeniku. Nakon obrazovanja u Wroclawu kod Otrfida Foerster (1873.-1941.) tu osniva Neurološki odjel. Foerster je bio vodeći neurokirurg i neurolog onog doba koji je radio i s Aloisom Alzheimerom (1864.-1915.) i Carlom Wernickeom (1848.-1905.), prvi je pokušao neurokirurški liječiti epilepsiju, kordotomijom je liječio bolne sindrome, rizotomijom spasticitet itd. Njemačko društvo za neurokirurgiju dodjeljuje od 1953. medalju koja nosi ime Otrfida Foerster (Sarikcioglu, 2007).

U rujnu 1939. Josip Glaser osniva Neuropsihijatriju u današnjem KBC-u Sestre milosrdnice. Odjel je koncipirao prema odjelima koji su postojali samo u velikim europskim središtima. Postaje 1943. profesor Medicinskog fakulteta u Zagrebu. Uvodi laboratorijske, rentgenske pretrage u neuropsihijatrijsku praksu, intenzivne odjele u neuropsihijatriji i multidisciplinarni tim u neuropsihijatriji. Naime, u vrijeme dok je profesor Josip Glaser vodio Neuropsihijatriju u današnjem KBC-u Sestre milosrdnice, osim liječnika i drugog medicinskog osoblja zapošljava se i prvi psiholog u Hrvatskoj i šire, među prvima u Europi. Bila je to redovnica, sestra milosrdnica Jela Šimunec-Muhek, (kasnije nakon udaje Turdiu i umjesto Jela pisala se Jelena).

Jelena Šimunec-Muhek Turdiu rođena je u Mariji Bistrici 21. studenoga 1915. kao trinaesto dijete oca Stjepana i majke Slave rođene Pisk. Nakon završene pučke škole i gimnazije s 21 godinom ušla je u red Sestara milosrdnica 1936. godine u samostan u Frankopanskoj ulici u Zagrebu. Prve zavjete je dala 1938. godine. Kao sestra milosrdnica zvala se sestra Adela. Studira na Filozofskom fakultetu u Zagrebu od 1940. godine. Diplomira psihologiju i filozofiju na istom fakultetu 1945. godine. Već od tada radi u Bolnici sestara milosrdnica kao redovnica. Međutim, promjenom vlasti u sljedećem razdoblju zaustavlja se njezina afirmacija u Bolnici i kao psihologa. Sestre milosrdnice su sustavno od 1945. do konačno 1948. tjerane iz Bolnice, neke su čak i ubijene (Popić, 2012) i daljnji im je rad u Bolnici bio zabranjen, a sama Bolnica je nacionalizirana i preimenovana. Sestre milosrdnice suočene s novim okolnostima donose odluku da sve redovnice, ako žele, mogu napustiti samostan

Slika 2. Jelena Šimunec-Turdiu

© KBC Sestre milosrdnice. Objavljeno uz dopuštenje.

u Frankopanskoj ulici i živjeti civilnim životom. Velika većina sestara napušta redovništvo. Među njima je bila i Jelena Šimunec-Muhek. Ali kako svaka nedaća ne znači i nesretan kraj, tako se i Jelena Šimunec-Muhek pružila prilika da se zaposli od 1949. godine ponovno u Bolnici gdje je prije radila kao redovnica, ali sad i službeno u zvanju psihologa (Turdiu-Šimunec, 1970). Naravno da je to bilo moguće jer je od prije bila poznata osoblju Bolnice kao i članovima Klinike za neuropsihijatriju. Unatoč brojnim neprilikama koje su pratile daljnji razvoj Klinike, npr. 1948. je ukinuta nastava Medicinskog fakulteta u Bolnici sestara milosrdnica kao i Klinika za neuropsihijatriju, koja je dalje funkcionirala kao odjel, neuropsihijatrija se u Vinogradskoj razvijala i dalje. Zapošljava se niz kasnije poznatih stručnjaka, napolje prof. dr. Josip Breitenfeld (1898.-1964.), a na specijalizaciju se prima i budući predstojnik prof. dr. Vladimir Hudolin (1922.-1996.). Upravo Vladimir Hudolin, nakon obrazovanja u Londonu kod Melanie Klein (1882.-1960.) i Maxwella Jonesa (1907.-1990.), nastavlja s Jelenom Muhek-Šimunec daljnji razvoj neuropsihijatrije u multidisciplinarnom smislu. Nabavljaju se suvremena, aktualna psihodijagnostička sredstva. Na Odjel dolaze psiholozi iz cijele tadašnje države da vide i uče kako se organizira klinički psihološki rad i kako se primjenjuju psihodijagnostička sredstva. Jelena Šimunec-Muhek nastupa na neuropsihijatrijskim skupovima i iznosi po prvi put u javnosti svoja zapažanja iz kliničkog okruženja te i na taj način promovira rad kliničkih psihologa. Objašnjava važnost stalnog i kontinuiranog obrazovanja psihologa koji rade u zdravstvu. S profesorom Hudolinom osmišljava i specijalizaciju iz kliničke psihologije koja bi se trebala provoditi u zdravstvenim ustanovama

prema modelu liječničkih specijalizacija. Oni obrazlažu što psiholog može ponuditi neuropsihijatru i kakva bi komunikacija trebala biti između neuropsihijatarata i psihologa. Također naglašavaju sve probleme obrazovanja liječnika i nedostatnog poznavanja psihologije, napose problematiziraju nikakvo obrazovanje neuropsihijatarata u kliničkoj psihologiji. Nažalost, do današnjih dana od tih pedesetih godina prošlog stoljeća ovakav model obrazovanja kliničkih psihologa nije zaživio. Jedino bi takvim modelom obrazovanja klinički psiholozi zaista i mogli postati zdravstveni djelatnici. Jednako tako žalosti da ni do današnjih dana u programima specijalizacije iz psihijatrije ni jedan sat obrazovanja nije posvećen kliničkoj psihologiji (i neuropsihologiji).

U arhivskoj građi Fonda HR-DAZG-239, koji sadrži kartone “posjetnika/ca” Zavoda za psihologiju i fiziologiju rada mogu se pronaći dijagnoze za intelektualno nedovoljno razvijenih, ali testiranje takvih kandidata ipak nije spadalo u redoviti rad psihologa (Matešić, 2017).

Redoviti kliničko-psihološki rad započinje u Bolnici sestara milosrdnica. “Prvi ispitanik u našoj kliničkoj psihologiji bila je djevojčica koju dovodi majka s ciljem procjene oligofrenije i procjene može li pohađati školu. Rezultati testiranja pokazali su da je riječ o natprosječno inteligentnoj djevojčici, što je kasnije pokazao i njezin školski uspjeh.” (Turdiu-Šimunec, 1970).

Slika 3. Bolnica Sestara milosrdnica
- zgrada u kojoj je smješten Odjel za neurologiju i psihijatriju od 1948. godine.

© KBC Sestre milosrdnice. Objavljeno uz dopuštenje.

* * *

OKVIR

Pregled psihodijagnostičkih sredstava koje je primjenjivala Turdiu-Šimunec

U arhivi Psihijatrijskog odjela KBC-a Sestre milosrdnice u Zagrebu sačuvani su neki testovi koje je Jelena Šimunec-Muhek upotrebljavala u svom radu, a posebno je zanimljiv ciklostilski umnoženi obrazac/popis psihodijagnostičkih sredstava koje je primjenjivala u svom radu. Uz zaokruženi naziv/kraticu instrumenta na poledini (Slika 4) lista napisala bi dijagnozu (Slika 5).

Broj: 2234/XI
Datum: 22. VII. 1959

PSIHOLOŠKI IZVJEŠTAJ

Ime: *Abraović Marija*

Dijagnoza: *Sf. post. encephalit.*

Razlog konsultacije: *Demencija?*

Dobiveni rezultati ispitivanja:

1. Kloes
2. Binet - Ferman
3. Z - serija
4. B - serija
5. Kohlman - test
6. Wechsler - Bellevue - test
7. *7.* **Progressivne matrice**
8. Aleksander test
9. *9.* **Wechsler - skala pamćenja**
10. Haufmann - Kasanin test
11. *11.* **Bell - upitni arak**
12. Bemreuter - upitnik
13. *13.* **W.M.H. - upitnik**
14. Borschach - test
15. T.A.T.
16. Cedek - upitnik
17. *17.* **I - E - upitnik**
18. C - S - upitnik

Slika 4. Izvještaj Jelene Šimunec-Muhek o primijenjenim testovima
© KBC Sestre milosrdnice. Objavljeno uz dopuštenje.

Ponašanje bolesnika za vrijeme psihološke egzaminacije:

Izjavila se bolesna sasvim normalno i
trajano za vrijeme obrade.

Navodi da nije zapetila ni društvo
u guncanju ni društvo u veštjenju,
već samo da je u zadnje godine dosta
postala restriktivna i finta, a ne zna zašto.

Zaključak:

Inteligencija i ličnost u normalnim
granicama. - Isto istovremeno poboljšala
adaptaciju u društvu, ^{zanim} te osoba na sigurno
zdravstveno stanje. ~~Dr. Karlović~~

Podpis psihologa:

Prof. Turdiu Jelena

Slika 4. Dijagnoza pacijenta
© KBC Sestre milosrdnice. Objavljeno uz dopuštenje.

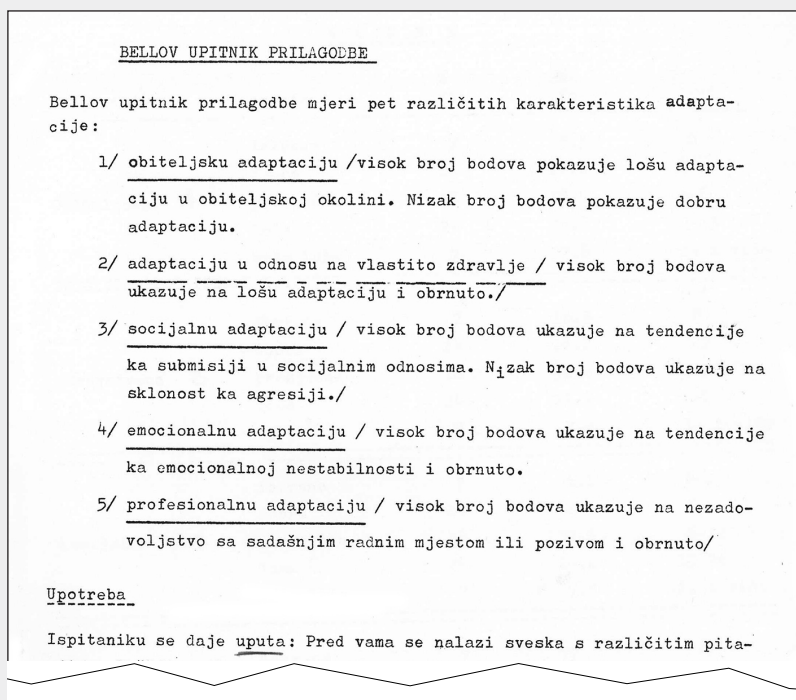
Slika 6. Testovi Jelene Turdiu
© KBC Sestre milosrdnice. Objavljeno uz dopuštenje.

Nazivlje psiholoških testova moguće je dešifrirati u velikom broju:

1. Klees - nepoznato
2. Binet-Terman: Budući da je ovo skupni naziv za niz oblika izvornog Binet-Termanova testa, nije moguće pouzdano reći o kojem se izdanju radi. Prvi Stanford-Binetov test iz 1916. bio je zamijenjen dvama revidiranim oblicima iz 1937. Jedan je imao oznaku L, inicijal od Lewis (Terman), a drugi je imao oznaku M, vezano uz Maud (Merrill). Peta revizija Stanford-Binetova testa objavljena je 2003. (Becker, 2003). Prije II. svjetskog rata u Stanici/Savjetovalištu pri izboru zvanja u Zagrebu bila su u uporabi dva oblika Binet-Simonova testa, adaptacija koju je načinio dr. Zlatko Pregrad polazeći od vrlo raširene njemačke prilagodbe Otta Bobertaga (Pregrad, 1933,) a moguća je primjena nešto 'novijeg' oblika koji je također izveo dr. Zlatko Pregrad, uzevši kao osnovu češku prilagodbu Binet-Simonova testa, koju je napravio Cyril Stejskal (Pregrad, 1935).
Iz Slike 5 vidimo da je prvaj pacijentici bio dijagnosticiran IQ kao decimalni broj, što je bilo potpuno u skladu s izvornim oblikom kvocijenta inteligencije kako ga je predložio William Stern 1912. (Stern, 1912), dakle prije Termanove intervencije u ovaj akronim. Naime, Florence Goodenough, asistentica Lewisa L. Termana objašnjava da je ovaj ispustio točku iz kratice I.Q, pa je onda izbacio i točku iz decimalnog broja kako je to bilo navođeno prema Sternu (Goodenough, 1949; Matešić, 2012). Naravno da objašnjenje Florence Goodenough ne može utjecati na široko rasprostranjenu tvrdnju da je Stern podijelivši mentalnu s kronološkom dobi sve skupa množio sa 100 kako bi kvocijent inteligencije bio cjelovit broj. Tome nije uspjela izmaći čak ni Susan Urbina, asistentica legendarne Anne Anastasi (Urbina, 2011, str. 21.).
3. Serija Z - prvi je test za mjerenje inteligencije kao potpuno originalno djelo domaćih autora (Bujas i Bujas, 1937). Serija 'Z' sastojala se od 12 skupina zadataka, od kojih je svaka imala 4 do 6 čestica. U poratnom razdoblju kada su Zoran Bujas i Boris Petz 1952. godine (Bujas i Petz, 1967) konstruirali 'M-seriju'; subtestovi Serije 'Z' bili su njezin temeljni dio (Matešić, 2013).
4. B - serija: Verbalni test inteligencije Zorana Bujasa. Pretpostavka je da se radi o nekom ranijem ili možda preliminarnom obliku testa budući da je službeno objavljen od strane Zavoda za zapošljavanje 1966. (Bujas, 1966).
5. Kahlman: nepoznato
6. W(echsler)-B(elleveue): Individualni test inteligencije za ispitivanje odraslih osoba. Nejasno je o kojem obliku je riječ. Wechsler-Bellevue test inteligencije za odrasle osobe objavljen je 1939., da bi 1955. bio zamijenjen s WAIS-om (Wechsler Adult Intelligence Scale). Povijesni pregled nekoliko oblika W-B testa postoji u hrvatskom izdanju koje je učinila Margita Čeh (1960.). Upravo je objavljena hrvatska standardizacija četvrtog oblika Wechslerova testa inteligencije za odrasle (Matešić, ml., 2019).

7. P(rogresivne) M(atrice) Ravenov neverbalni test inteligencije: moguće je da su bila u pitanju oba oblika, prvi iz 1938. i drugi iz 1956. (Raven, Court i Raven, 1999).
8. W(echsler) M(emory) S(cales): neuropsihološki test, pretpostavljamo da je bio u pitanju izvorni oblik iz 1945.
9. Aleksander test: nepoznato
10. Kaufman-Kassanin: Detaljan pregled o ovom testu napisao je kolega Topić-Ibrahimpasić (2001).
11. Bellov Inventar prilagodbe: Hugh M. Bell je 1934. objavio The Adjustment Inventory, koji je višekратно prerađivan. U poratnom razdoblju Bellov inventar primjenjivao se kao ciklostilski umnoženi oblik sa 160 pitanja koja su pokrivala pet područja: obiteljsku prilagodbu, prilagodbu u odnosu na osobno zdravlje, zatim društvenu, emocionalnu i profesionalnu prilagodbu. Teško će se moći utvrditi tko je i kada preveo ovo izdanje kao ni prema kojem je izvornom predlošku to napravljeno.

Slika 7. Ciklostilski umnožen Bellov upitnik (inventar) prilagodbe bez oznake godine izdanja i izdavača (primjerak tzv. "internog izdanja" PDS-a)

12. Bernreuterov inventar ličnosti (Bernreuter Personality Inventory - BPI): Među prvim je višedimenzionalnim inventarima ličnosti uopće, objavljen je 1931. Izvorni oblik imao je 125 pitanja koja su mjerila četiri dimenzije: neurotske tendencije, samostalnost-ovisnost, intro-ekstraverziju i dominantnost-podređenost (Mittenecker, 1963). Nejasno je tko je preveo i potom distribuirao ovaj upitnik.
13. W(oodworth)-M(ethues)-H(euyer): Modifikacija Woodworthova Lista osobnih podataka iz 1917., koju je napravila njegova asistentica Grace Methues 1924. skrativši Oblik za odrasle sa 117 pitanja na 84 pitanja prilagođena za ispitivanje djece. Preko francuskog prijevoda priređen je 1937. za potrebe ondašnjeg Savjetovališta pri izboru zvanja (Matešić, 2010).
14. Rorschach: Rorschachov test mrlja (Rorschach, 2010). Vodeći projektivni postupak.
15. TAT: Test tematske apercepcije (Murray, 1943). U Republici Hrvatskoj je manje primjenjivan u odnosu na Rorschachov test mrlja. TAT je popraćen s nekoliko modifikacija. CAT = Children's Apperception Test, SAT = Senior Apperception Test, njemački oblik: KAT = Kinder Apperzeption itd.
16. CEDEK: nepoznato
17. I-E upitnik: Bujasova prilagodba prema Carlu Gustavu Jungu. Trijažni Upitnik introverzije-ekstraverzije, objavljen 1944. (I-E test, 1944), ima 22 pitanja sa stupnjevanim odgovorima. Primjenjivan u Zavodu za savjetovanje pri izboru zvanja Glavne uprave posredovanja rada (Matešić, 2010).
18. C-S upitnik: nepoznato

GLAVNA UPRAVA POSREDOVANJA RADA	
ZAVOD ZA SAVJETOVANJE PRI IZBORU ZVANJA	
I – E T E S T	
Današnji nadnevak:	
Prezime, ime i naslov:	
Dan, mjesec i godina rođenja:	
Zvanje oca:	
Zvanje majke:	
Koliko imate braće:	
Koliko imate sestara:	
Zavod – VIII. – 944. – 4.000	

Slika 8. I-E upitnik objavljen 1944. godine.
(Prema Carlu Gustavu Jungu adaptirao Zoran Bujas)

* * *

Od godine 1963. pa sve do umirovljenja 1981., dr. sc. Jelena Šimunec Turdiu radila je kao klinički neuropsiholog u Klinici za neurologiju i psihijatriju KBC-a Rebro. Mnogi je vjerojatno upravo zbog toga što je bila osnivač prvog Neuropsihološkog laboratorija u Zagrebu, a možda i zbog njezinih članaka (Turdiu, 1967; Turdiu-Šimunec, 1970) i posebno knjige 'Klinička neuropsihologija' (Turdiu, 1990) doživljavaju kao neuropsihologa, zaboravljajući pri tome da je u stvari bila naš prvi klinički psiholog. U časopisu "Neuropsihijatrija" objavila je prvi članak o suvremenim zadacima i metodama kliničke psihologije (Šimunec-Muhek, 1953), da bi zatim nastavila s objašnjavanjem odnosa između psihijatrije i psihologije, zajedno s dvojicom neuropsihijatara s kojima je radila u svojoj bolnici (Hudolin, Šimunec-Muhek, Breitenfeld, 1956). Doktorirala je 1976. na Sveučilištu u Skopju. Ukupno je objavila 45 članaka i tri knjige (Muhek Flanagan, 2007). Preminula je u Zagrebu 17. svibnja 2007.

U razvoju kliničke psihologije u Republici Hrvatskoj praksa je išla ispred formalnog obrazovanja. Prva Katedra za socijalnu i kliničku psihologiju pokrenuta je na Odsjeku za psihologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1956., profesor je bio doktor psihologije Rudi Supek (1913.-1993.), kasniji osnivač sociologije u Republici Hrvatskoj. Navedena katedra je od 1960. postala samo Katedra za socijalnu psihologiju, dok je samostalna Katedra za kliničku psihologiju osnovana tek 1972. (Kolesarić, 1999).

LITERATURA

- Becker, K. A. (2003). *History of the Stanford-Binet Intelligence Scales: Content and psychometrics. (Stanford-Binet Intelligence Scales, Fifth Edition Assessment Service Bulletin No 1.)*. Itasca, IL: Riverside Publishing.
- Bujas, R., Bujas, Z. (1937). *Seriya "Z" za ispitivanje odraslih*. Zagreb: Psihologijski institut Univerziteta u Zagrebu.
- Bujas, Z. (1966). *B-serija, Bujasova verbalna serija za ispitivanje inteligencije*. Zagreb: Republički zavod za zapošljavanje.
- Bujas, Z., Petz, B. (1967). *M-Seriya, Priručnik*. Zagreb: Republički zavod za zapošljavanje.
- Čeh, M. (1960). *Wechsler-Bellevue skala inteligencije odraslih*. I. i II. dio. Zagreb: Narodne novine.
- Glaser, J. (2017). *Opća psihopatologija s posebnim osvrtom na krivično pravo*. Zagreb: KBC Sestre milosrdnice i Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Goodenough, F. L. (1949). *Mental Testing*. New York: Reinhart & Co.
- Hudolin, V., Šimunec-Muhek, J., Breitenfeld, J. (1956). Psihijatrija i klinička psihologija. *Liječnički vjesnik*, 78(11-12), 513-518.
- I-E test (1944). Zagreb, VIII 1944 Glavna uprava posredovanja rada Zavoda za savjetovanje pri izboru zvanja (upitnički arak).
- Karlović, D. (2017). Prof. dr. Josip Glaser (1897.-1963.), utemeljitelj i prvi predstojnik neuropsihijatrije u Bolnici sestara milosrdnica (1939.-1954.) u J. Glaser, *Opća psiho-*

- patologija s posebnim osvrtom na krivično pravo* (str. 93-151). Zagreb: KBC Sestre milosrdnice i Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Kolesarić, V. (1999). Razvitak studija psihologije (15-20). U D. Ajduković (ur.), *Psihologija, znanost za čovjeka 21. stoljeća. 1929.-1999. 70 godina Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*. Zagreb: Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet.
- Matešić, K. (2010). *Psihodijagnostička sredstva*. Jastrebarsko: Naklada Slap i Osijek: Filozofski fakultet Sveučilišta u Osijeku.
- Matešić, K. (2012). Stotinu godina IQ-a. *Psiholog*, **36-37**(1-2), 47-48.
- Matešić, K. (2013). Vuci po poruci mesa ne jedu. *Psiholog*, **14**(1-2/41-42), 61-62.
- Matešić, K. (2017). HR-DAZG-239 - Zavod za psihologiju i fiziologiju rada. *Suvremena psihologija*, **20**(2), 197-206. doi:1021465/2017-SP-202-06
- Mittenecker, E. (1963). Objektive Test zur Messung der Pörsenlichkeit. U R. Heiss (Hrsg.). *Psychologische Diagnostik*. Göttingen: Dr. C. J. Hogrefe Verlag für Psychologie.
- Muhek Flanagan, V. (2007). Jelena Šimunec-Muhek Turdiu (1917.-1997.). *Suvremena psihologija*, **10**(2), 337.
- Murray, H. A. (1943). *Thematic Apperception Test*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Popić, V. M. (2012). Stradanje sestre Žarke Ivasić, Milosrdnice. *Senjski zbornik*, **39**, 173-212.
- Pregrad, Z. (1933). *Preradba Binet-Bobertagova sistema ispitivanje inteligencije. Za internu upotrebu*. Zagreb: Stanica za savjetovanje pri izboru zvanja pri Trgovinskoj komori u Zagrebu.
- Pregrad, Z. (1935). *Preradba Binet-Termanova sistema za ispitivanje inteligencije. (Prema češkoj preradbi C. Stejskala)*. Zagreb: Stanica za savjetovanje pri izboru zanimanja.
- Raven, J. C., Court, J. H., Raven, J. (1999). *Priručnik -I. dio: Opći pregled*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Rorschach, H. (2010). *Psihodijagnostika. Metoda i rezultati jednog eksperimenta iz percepcije* (Tumačenje slučajnih oblika), prijevod 11. izdanja. Jastrebarsko: Naklada Slap. [Izvorik objavljien 1921.].
- Sarikcioglu, L. (2007). Otfriid Foerster (1873-1941): one of the distinguished neuroscientists of his time. *Journal of Neurology, Neurosurgery and Psychiatry*, **78**(6), 650.
- Stern, W. (1912). *Die psychologischen Methoden der Intelligenzprüfung und deren Anwendung an Schulkindern*. SA aus Bericht über den V. Kongreß für experimentelle Psychologie Berlin 1912. Leipzig: Barth.
- Šimunec-Muhek, J. (1953). Zadaci i metode kliničke psihologije. *Neuopsihijatrija*, **1**(2), 113-119.
- Topić-Ibrahimpasić, F. (2001). Test formiranja pojmova Hanfmann-Kassaninna ili Test Vygotskog: Povijest testa. *Suvremena psihologija*, **4**(1-2), 133-148.
- Turdiu, J. (1967). Dijagnosticiranje pseudodemencije psihološkim testovima. *Neuopsihijatrija*, **15**(1-2), 161-167.
- Turdiu, J. (1990). *Klinička neuropsihologija*. Zagreb: Školska knjiga.

- Turdiu-Šimunec, J. (1970). Dvadeset godina kliničke psihologije u SR Hrvatskoj. *Informacije Društva psihologa SR Hrvatske*, 39, 1-4.
- Turdiu-Šimunec, J. (1970). Ispitivanje minimalnih cerebralnih disfunkcija kod djece. *Revija za psihologiju*, 1(2), 31-36.
- Urbina, S. (2011). Test of Intelligence. U R. J. Sternberg & S. B. Kaufman: *The Cambridge Handbook of Intelligence* (pp 20-38). Cambridge: Cambridge University Press.
- Wechsler, D. (2019). *Wechslerov test inteligencije za odrasle – IV. Izdanje. Priručnik za prijemnu i bodovanje* (Matešić, K. ml., ur. hr. izd.). Jastrebarsko: Naklada Slap.

JELENA ŠIMUNEC-MUHEK TURDIU – THE FIRST CROATIAN CLINICAL PSYCHOLOGIST

Abstract

Prof. dr. Josip Glaser, who specialised psychiatry with Eugen Bleuler and neurology with Constantin von Monakow while he headed the Neuropsychiatry Clinic at the Sisters of Mercy hospital in Zagreb, apart from doctors and other medical staff, also employed Jela Muhek Šimunec (Jelena Šimunec-Turdiu), the first clinical psychologist in health care in the Republic of Croatia and wider, among the first in Europe.

Dr.sc. Jelena Šimunec-Muhek Turdiu was employed in the Clinical psychology service of today's Sisters of Mercy clinical hospital since 1949, where she worked until 1963, after which she worked as a clinical neuropsychologist at the Clinic for neurology and psychiatry at the Clinical hospital Rebro until her retirement in 1981.

Archives of the Department of Psychiatry at the Sisters of Mercy clinical hospital still contain some tests and lists of psychodiagnostic instruments which she used in her work. The article lists lexical data on these tests.

The first Chair of social and clinical psychology was established within the Department of Psychology, Faculty of Philosophy in Zagreb in 1956. Lectures were held by prof. dr. Rudi Supek, transforming into the Chair of social psychology in 1960. Practice was obviously ahead of tertiary education as the independent Chair of clinical psychology was established within the same department in 1972.

Key words: history of clinical psychology in the Republic of Croatia, Jelena Šimunec-Muhek Turdiu, Josip Glaser, history of neuropsychology in the Republic of Croatia

Primljeno: 02. 10. 2019.

